

PONTIFICIO CONSIGLIO PER LA PROMOZIONE DELLA NUOVA EVANGELIZZAZIONE

Meeting catecheseverantwoordelijken van de Europese
bisschoppenconferenties

Vaticaanstad,

September 2021

“Catechese en catechisten voor de nieuwe evangelisatie”

Verslag door Bart Willemen, secretaris ICC

Inleiding door Mgr. Fisichella (voorzitter Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Nieuwe Evangelisatie)

Zoals Jezus aan de twee leerlingen op weg naar Emmaüs de Schriften verklaarde, reizen ook wij met de Heer. Onze ontmoeting met Hem is fundamenteel om onze liefde te hernieuwen en om onze twijfels te laten verdwijnen. Het is goed dat we op dezelfde manier aan mensen kunnen uitleggen wat de betekenis is van wat zij ervaren. De publicatie van het nieuwe *Directorium voor catechese* en het motu proprio *Antiquum ministerium* is een kans om onze manier van Kerk zijn opnieuw te bekijken. Hoe bekijken we evangelisatie? Het ambt van de catechist en de catechese zelf zijn essentieel voor de evangelisatie. De aanwezigheid van personen die anderen helpen luisteren en die andere voeden is noodzakelijk. We willen met dit nieuwe *Directorium* een dynamiek op gang brengen. We willen in de catechese een missionaire impuls brengen, die er nu soms nog niet is. We moeten ons opnieuw engageren in de evangelisatie. Daarvoor is het wel

belangrijk om ons bewust te zijn van de uitdagingen die onze tijd en cultuur meebrengen. Een groeiende groep jongeren is atheïstisch of agnost. Daarnaast is onverschilligheid dodelijk gevaarlijk voor de evangelisatie. In alle periodes heeft de Kerk in verschillende documenten nagedacht over de vraag hoe we het mysterie van het geloof kunnen verwelkomen in de plaatselijke cultuur. Recent is er in *De vreugde van het Evangelie* in nummer 149 de belangrijke boodschap dat de eerste verkondiging steeds uit de mond van de catechist te horen moet zijn. Die kunnen we niet vervangen. Die is ‘eerst’ in kwalitatieve zin. Die is noodzakelijk. We verwijzen hier ook naar nummer 50 van het nieuwe *Directorium*. Elk catechetisch traject heeft z’n achilleshiel. Soms is het niet in staat om het individu te engageren en heeft het geen impact op het dagelijks leven. De voorkeur zou moeten uitgaan naar manieren om mensen te raken met elementen die in hun leven tot verandering kunnen leiden. Catechese plaatst het mysterie van het geloof in het hart van haar missie, waarbij mystagogie en de verkondiging van de verrezen Christus een belangrijke rol spelen – niet alleen voor christenen, maar voor alle mensen van goede wil. Toch zijn hun existentiële vragen niet gemakkelijk om te beantwoorden. Vanuit nummer 52 van het *Directorium* moeten we nadenken over de luisterende en dialogale levensstijl van christenen.

“Catechese in de Europese kerkelijke context: balans en perspectieven” door kardinaal Bagnasco (voorzitter CCEE, Council of European Bishop’s Conferences)

Laten we eerst eens kijken naar de kerkelijke context. De Kerk probeert best verder te gaan met wat goed is en ook het licht van Christus te verspreiden. De Kerkgemeenschap is in onze tijd in Europa misschien best zoals de zaaier, zonder angst om zaad te verspillen. We moeten de vreugde van het Evangelie verkondigen, kansen voor catechese creëren en waardering opbrengen voor de mensen die werken aan de missie van de catechese. Dit gaat over meer dan een oppervlakkige vreugde – niet enkel emotioneel, maar ook biddend. We hebben wortels nodig, doorzettingsvermogen. En dit alles in een dialoog van liefde. Op deze reis van het geloof hebben we God nodig. We kunnen niet enkel in onze eigen virtuele context blijven.

Vervolgens vindt in onze culturele context het proces van de evangelisatie door verschillende elementen plaats. Vooreerst is de Kerk geen vijand van de rede en het denken. We moeten de redelijke natuur van het geloof blijven benadrukken. Daarom is het goed om niet te veel mee te gaan in het proberen ontsnappen aan het leed. Comfort is niet iets dat iedereen moet nastreven, hoewel het ego dat blijvend betracht. Ook relativisme en een voortdurende houding van anesthesie is iets om goed over na te denken. Soms vertrekken we te veel vanuit onszelf en worden we zelf tot een bron van ijdelheid. Alles moet steeds opnieuw opnieuw geïnterpreteerd worden. Onze taak is immers het verkondigen van Christus en het geloof. Nietzsche bekritiseerde reeds de moraal van het mededogen, omdat het de mens ervan weerhield zichzelf te kunnen zijn. Maar misschien is het spook van de eenzaamheid Europa wel aan het veroveren. Daarnaast is en blijft de mens een religieus wezen, zelfs in en na alle secularisatieprocessen. Toch luisteren we soms niet naar vragen die leven.

Ten slotte zijn er voor de catechese enkele perspectieven. We moeten vertrouwen op de actieve aanwezigheid van Christus en in mensen zelf. De catechist maakt geesten van mensen wakker. We moeten oppassen dat we niet een leegte achternalopen die besmettelijk kan zijn. Is dat niet de

grote uitdaging van onderwijs en onderricht? De catechist kan mee zorgen voor deze aanwezigheid en voor deze helende eigenschappen van de rede.

Veel grote verhalen gaan over keuze in plaats van over de rede. Het christelijke kerygma gaat over het gered worden van het kwade en van de zonde. Het echte kwade is ver van God zijn. Daarom zou de vreugdevolle verkondiging voortdurend aanwezig moeten zijn, zoals een hand die zich in de duisternis tot ons richt. Het mysterie is geen duisternis waarin je niets kan zien, het is ook geen vraag, het is een omhelzing en een enorm sterk licht, iets dat je niet kan vatten. Geloof is immers geen vraagteken maar een mysterie.

Religieuze ongeletterdheid reduceert geloof tot emoties en gevoelens. Maar deze voeden elkaar. Paulus zei reeds dat we niet onszelf verkondigen, maar dat we de Heer Jezus Christus verkondigen. In verband met catechese zijn we soms bang om anderen af te schrikken. Maar wij zijn geen eigenaars van de waarheid. Integendeel, de waarheid maakt vrij. Voor God is alles mogelijk. We moeten kracht vinden in de idee dat mensen kunnen rechtkomen, in een gemeenschap die leven geeft. Misschien heeft secularisatie ook wel te maken met gemeenschappen die de ontvangen vreugde van het geloof niet genoeg tonen. Zouden we er niet hernieuwd moeten uitzien?

Een catechist zou moeten weten hoe geloof en rede zich tot elkaar verhouden. Hoe kan hij of zij anders in dialoog gaan met de wereld? De woestijn kan bloeien! Bij jongeren kan dit een traag ontwaken zijn. In onze landen is dit een grote uitdaging met ook mooie kansen. Er zijn veel vragen en religieuze nood. Hier mogen we niet falen door achteruit te gaan leunen!

“Hedendaagse catechese ten dienste van de Kerken in Europa” door Prof. André Fossion SJ (Lumen Vitae, Namen, België)

Reeds in de teksten van Johannes Paulus II kunnen we veel lezen over de weg van de catechese ten dienste van de evangelisatie. We moeten van een christendom van gewoonte naar een christendom van overtuiging. Om missionair te zijn moeten we mensen begeleiden. Daar helpt de inspiratie van het catechumenaat. We moeten het accent meer leggen op het kerygma, op de initiatie. De catechese lijdt op dit moment vaak, het is soms een catechetische woestijn: we bereiken de mensen die zich afzijdig houden niet genoeg. Het gaat hier niet alleen om geloofwaardigheid, maar ook om smaak en verlangen, ook van de verkondiging. Met sterktes en zwaktes kunnen we toch krachtig zijn en worden. Hoe kunnen we het verlangen vergroten? De theologie van de genade is een grote hulp. Het christendom gaat over krijgen, geschonken worden, zelf schenken en delen. Zo moet ook de evangelisatie zijn. Ook de Kerk moet zelf geëvangeliiseerd worden. De Kerk moet mensen tonen dat ze geliefd worden, zonder toegangsprijs, onvoorwaardelijk. Onze inspirerende woorden moeten zo leiden tot inspirerende daden. De verkondiging is onvoorwaardelijk, gratis, vreugdevol. Dat verandert alles. De redding, het heil, is reeds gebeurd. Evangeliseren wordt dan het kerygma van Jezus verbinden met het kerygma over Jezus, ook in onze daden. Een catechese van de genade gaat over samen met mensen op weg gaan, ontvangend en verwelkomend. Het gaat over gastvrijheid. We worden steeds geëvangeliiseerd door wie wij evangeliseren. Missionair zijn is op ontdekkingstocht gaan. Ook de liturgie is een plek voor evangelisatie. De pandemie deed ons inzake liturgie inventief zijn. Wel moeten we bij de opleiding van priesters waakzaam zijn voor ritualisme. We mogen het diaconale niet vergeten.

“Catechese vanuit het perspectief van de nieuwe evangelisatie” door Prof. Medina OP (San Damaso University, Madrid, Spanje)

Johannes Paulus II benadrukte reeds de nieuwe evangelisatie. Sinds toen is de wereld steeds meer seculier geworden. De vraag is er steeds meer naar de vruchten van de nieuwe evangelisatie. De evangelisatie, in contrast met de oude evangelisatie, is het brengen van de Blijde Boodschap aan mensen die haar nog niet ontvingen – het zou gevolgd moeten worden door een bekering van het hart en daarna apostolische actie. Vele leken voelen zich geroepen tot deze taak, maar soms voelen ze zich geen apostel. Het gaat om een dynamisch en consistent proces, dat het hart en het denken verandert om zo het kerygma met vrijmoedigheid te brengen, met een houding van durf en nederigheid tegelijk. We moeten oog hebben voor de verschillende stappen op deze weg: de evangelisatie, het expliciete brengen van het Evangelie en het accepteren ervan, het in de praktijk brengen van het Evangelie en het apostel worden van wat ontvangen werd.

Het nieuwe *Directorium voor catechese* gaat in op nieuwe uitdagende situaties. De nadruk ligt op het missionaire om zo bekering te voeden. Het gaat erom, ook in de Kerk, het leven te transformeren, een programma met 4 uitdagingen: aandacht hebben voor taal (die overtuigend en helder moet zijn), de rol van het ego, het uitleggen van de traditie (wat botst met een houding van ‘Ik ben mijn eigen waarheid’) en het omzetten van heil in innerlijke vrede. Deze uitdagingen zijn niet gemakkelijk en verplichten de catechese om nieuwe wegen te zoeken.

We moeten een religie zijn en blijven die ‘tot het hart spreekt’. We moeten de rationaliteit en intelligibiliteit van het geloof uitdragen. We moeten een nieuwe praktijk vinden voor het sacrale en sacrale handelingen, waarbij de deelnemer geen toeschouwer is. We moeten het verlangen een plek geven (de nood aan het mysterie). In deze nieuwe wegen hebben we de catechisten nodig. In elke kerkelijke activiteit moet de catechese aanwezig zijn. Daarvoor moeten we niet alles weggooien van wat we tot nu toe hebben gedaan. Er is wel een nieuw paradigma nodig. De catechist is zoals een baarmoeder, zoals ook de gemeenschap is, en hij of zij is dat ook voor de gemeenschap. Er ontstaan nieuwe verbindingen, een nieuw netwerk, er begint een nieuwe ervaring van een weg.

Catechese gaat over voorstellen, niet over les geven. Het gaat over aanbieden, uitnodigen. We hebben een spiritualiteit van evangelisatie nodig, een apostolisch geloof. Dit hoort bij een taal van liefde, vrede, vergevingsgezindheid. Het heeft te maken met een Kerk die de hand uitrekt, die betrokken is, die vreugde uitstraalt, die ontmoet, die luistert, die in de ogen kijkt, die die mensen begeleidt die aan de kant gezet zijn. Het gaat om een spiritualiteit van mededogen en verwelkoming. Daarom moeten we inculturatie ernstig nemen en andere mensen helpen om verder dan het uiterlijke te gaan. Dit voedt de openheid op het transcendente.

“Catechese tussen kerygmatische verkondiging en mystagogische initiatie” door Prof. Ruta SDB (Pontificale Salesiaanse Universiteit, Rome)

Catechese is een proces en initiatie in plaats van een daad. We verkondigen Jezus Christus, Hij is het Evangelie. Mystagogie gebeurt na het ontvangen, bijvoorbeeld van een initiatiesacrament. Daar heeft catechese te maken met wachten, geduld, gradualiteit. Begeleiding is hier een belangrijk woord. Maar er is in onze tijd altijd de gewoonte om snel te gaan en snel te consumeren. Dat is moeilijk bij de ontmoeting met mensen die hun leven een diepere betekenis

willen geven. We moeten de horizon van het proces voor ogen houden. Documenten zijn hierbij een kaart of gids om ons te leiden.

Catechese, die een belangrijke rol heeft in de evangelisatie, plaatst zich tussen kerygmatische verkondiging en mystagogische initiatie. Catechese is inclusief en organisch, in plaats van een meteor aan woorden of magische formules. Het gaat inderdaad om de parabel van de zaaier, waarbij de gemeenschap een klankbord en getuige is. Nummer 48 van het nieuwe *Directorium* is belangrijk in dit verband. Catechese is dialogaal. Kerygmatische catechese wordt reeds vernoemd in nummer 2 van het nieuwe *Directorium* en is mee een actie van de Heilige Geest.

Catechese is een reis, een generatief proces dat naar Christus leidt, in het leven van mensen. Catechese is geen overbrengen, maar een proces van ontmoeting met Jezus, en een vorming van apostolische missionarissen. Dit vraagt tijd. Catechisten zijn mannen en vrouwen die een gemeenschap kunnen inspireren. Het is nodig om ons extra in te zetten in deze tijd. We moeten mensen vertellen over heil en redding, en niet over duisternis en angst. We moeten het nieuwe dat we ontvangen verkondigen. Daarvoor hebben we nieuwe catechetische projecten nodig, en dialoog met alle verschillende momenten uit het leven. Er is hiervoor geen standaardmodel. Die ontstaan pas in dialoog tussen catechisten en de mensen waarmee ze op weg gaan. We moeten noden aanspreken. Het is een reis, waarop kansen ontstaan, geprivilegieerde momenten. En niet vergeten, er is steeds een geloof dat voorafgaat. Hij die begeleidt is best altijd waakzaam voor tekenen van God, dat is goede pedagogie. We hebben nieuwe catechisten nodig met nieuwe eigenschappen – zij zijn niet gewoon alleen leerkrachten want het doel is de ontmoeting met Jezus Christus. Mooi is de uitspraak dat we enkel mededogen voor de schapen kunnen voelen als we mededogen voelen met de herder.

Dit alles is een grote pastorale kans in Europa, zowel voor de christelijke gemeenschap als voor de vorming van catechisten. We zijn immers niet enkel godsdienstleerkrachten. We kijken hier ook terug naar de eerste eeuwen van het christendom. Een gemeenschap kan roepingen voortbrengen om het geloof over te brengen. Dit is geen functie, maar een dienst aan de gemeenschap. Het ambt van catechist kan in de gemeenschap verwijzen naar de bisschop, want elke gemeenschap heeft nood aan verbinding met de bisschop.

Toespraak van paus Franciscus bij de audiëntie

Broeders en zusters, goeiemorgen en welkom!

Met veel vreugde verwelkom ik jullie hier. Tijdens deze samenkomst hadden jullie als verantwoordelijken voor catechese in de verschillende Europese kerkprovincies de gelegenheid om te overleggen over het nieuwe *Directorium voor catechese*, dat vorig jaar werd gepubliceerd. Ik dank aartsbisschop Rino Fisichella hartelijk voor dit initiatief, dat volgens mij zeker uitgebreid zal worden naar de bisschoppenconferenties van de andere continenten, zodat de reis van de catechese rijker kan worden door zoveel lokale ervaringen.

Ik ben net terug van het Internationale Eucharistische Congres, dat om de drie jaar in Budapest doorgaat. Dit is een mooie kans om na te gaan hoe de inzet van de catechese zich in de evangelisatie kan verderzetten met de blik op het mysterie van de eucharistie. We mogen niet vergeten dat het vieren van de eucharistie een bevoorrechte plek voor de catechese is, waar we als

broeders en zusters samenkomen om samen steeds meer de wegen van Gods aanwezigheid in ons leven te leren kennen.

Ik denk vaak aan de passage in het Evangelie volgens Mattheüs waarin de leerlingen aan Jezus vragen: “Waar wilt u dat we voorbereidingen treffen zodat u het pesachmaal kunt eten?” (26, 17). Jezus’ antwoord toont mooi aan dat Hij alles reeds had voorbereid: Hij kende de weg die iemand met een waterkruik aflegde, Hij kende de bovenkamer die reeds klaar was (cf. Lc. 22, 10-12); en, zonder het te zeggen, voelde Hij goed aan wat er leefde in het hart van Zijn vrienden over wat er in de volgende dagen stond te gebeuren.

De eerste woorden waarmee Hij hen wegzendt zijn “Ga naar de stad” (Mt. 26, 18). Dit detail, waarbij ik aan jullie en jullie taak denk, maakt dat we de weg van de catechese kunnen herdenken als een moment waarop christenen die zich voorbereiden om het hoogtepunt van het mysterie van het geloof te vieren, uitgenodigd worden om eerst ‘naar de stad’ te gaan, om mensen te ontmoeten te midden van hun dagelijkse bezigheden. Zoals het nieuwe *Directorium* stelt, is catechese geen abstract overbrengen van theoretische kennis die van buiten geleerd moet worden, zoals wiskundige of chemische formules. Het is eerder de mystagogische ervaring van mensen die hun broeders en zusters leren ontmoeten op de plek waar ze leven en werken, omdat ze zelf Christus ontmoet hebben, die hen gevraagd heeft missionaire leerlingen te worden. We moeten in het hart van de catechese de nadruk blijven leggen op de boodschap: *de verrezzen Jezus Christus houdt van jou en laat je niet in de steek!* Deze eerste verkondiging kan niet genoeg herhaald worden tijdens de verschillende etappes op de weg van de catechese.

Daarom stelde ik het *ambt van catechist* in, zodat de christelijke gemeenschap de nood zou voelen om deze roeping aan te wakkeren en om de dienst te ervaren van die mannen en vrouwen die, vanuit het vieren van de eucharistie, een steeds groter verlangen voelen om als verkondigers het geloof over te brengen. Zowel mannelijke als vrouwelijke catechisten zijn getuigen die zichzelf ten dienste stellen van de christelijke gemeenschap om de geloofsverdieping in het concrete dagelijkse leven te ondersteunen. Ze verkondigen zonder ophouden het Evangelie van barmhartigheid, ze zijn in staat om de nodige openheid en nabijheid te vertonen waardoor ze Gods Woord sterk aanvoelen en het mysterie van de eucharistie te vieren door de goede vruchten van de naastenliefde op te dragen.

Zoals ik vorige maandag in de kathedraal van Bratislava zei, is evangelisatie nooit gewoon een herhaling van het verleden. De grote heilige verkondigers zoals Cyrillus en Methodius, zoals Bonifatius, waren creatief, vanuit de creativiteit van de Heilige Geest. Ze brachten nieuwe wegen aan, ze vonden een nieuwe taal en een nieuw ‘alfabet’ uit om het Evangelie over te brengen en de inculturatie van het geloof te verzorgen. Dit veronderstelde dat ze konden luisteren naar mensen en naar het volk waarbij ze verkondigden: luisteren naar hun cultuur, hun geschiedenis. Dat luisteren is niet oppervlakkig, met vooraf opgestelde antwoorden reeds gereed in de achterzak, neen! Echt luisteren, en al die culturen en talen, zeker al wat ongezegd en onverwoord blijft, vergelijken met Gods Woord, met Jezus Christus, het levende Evangelie. Ik herhaal mijn vraag: *is dit niet de meest dringende taak voor de Kerk te midden van de volkeren in Europa?* De grote christelijke traditie van dit continent mag geen historische relikwie worden; anders is het niet langer een ‘traditie’! Traditie is ofwel levend ofwel niet. En catechese is ook traditie; levend, van hart tot hart,

van geest tot geest, van leven tot leven – met passie en creativiteit, vanuit de aanzet van de Heilige Geest.

Goede vrienden, graag zou ik via jullie mijn persoonlijke dankbaarheid willen doorgeven aan al die duizenden mannelijke en vrouwelijke catechisten in Europa! Ik denk in het bijzonder aan hen die zich de komende tijd weer geheel inzetten voor kinderen en jonge mensen die zich voorbereiden om de weg van hun christelijke initiatie verder te zetten. Maar ik denk ook aan iedereen. Moge de Maagd Maria voor jullie voorspreken, zodat de Heilige Geest jullie altijd mag bijstaan. Ik begeleid jullie met mijn gebed en met de pauselijke zegen.

En vergeet alstublieft niet voor mij te bidden. Dank!

“Catechese en ervaringen van eerste verkondiging” door Prof. Keszeli (Hongarije)

Veel jonge mensen hebben een openheid voor schoonheid en waarheid. In Hongarije ging het aantal gelovige katholieke jongeren tussen 2000 en 2016 van 10% naar 6%. Er is een grote nood aan pastorale zorg ad intra en ad extra. Het catechumenaat en de geest ervan zijn een grote inspiratie, waarbij eerste verkondiging en catechese elkaar kunnen versterken. De eerste verkondiging gebeurt in verschillende fases, waarbij eerst geloof in God volgt en daarna geloof in Jezus Christus, door de ontmoeting met het kerygma. Hier is de geloofsgemeenschap verantwoordelijk voor, maar ook elke gedoopte persoon. Er is aandacht nodig voor menselijke noden, persoonlijke noden en noden van de gemeenschap.

“Catechese in de parochie” door EH Spérisen (Service national pour catéchèse et catéchumenat, Frankrijk)

Er zijn in Frankrijk verschillende identiteiten binnen de bisdommen in Frankrijk. Scholen spelen soms nog een belangrijke rol, maar niet overal. Er is in elk bisdom nood aan een diocesaan project rond catechese. Het gaat om de vorming van leerlingen van Christus. Daar moet de oriëntatie van catechese op gericht zijn. Veel vragen gaan over de plek van de priester in de parochie in Frankrijk, waarbij de pastoor de eerste is bij de vorming van catechisten. Maar ook de volksdevotie en de zorg voor gelovige families is belangrijk. Er is nood aan een missionaire bekering van de parochies, en dat vraagt om een vorming om mensen te begeleiden.

“Catechese in scholen” door Prof. Razum (Universiteit van Zagreb, Kroatië)

Dit onderwerp speelt zich af tussen traditie en innovatie. Het *Directorium* van 1997 spreekt niet langer over catechese in scholen maar over godsdienstonderwijs. Is het mogelijk om kennis om te zetten in een levenswijze? Velen zijn voorstander van godsdienstonderwijs in scholen, als deel van een interculturele dialoog en als een vaardigheid. Er is een groeiende aandacht voor het belang van religie voor Europa en de wereld, voor de ontwikkeling van tolerantie en dialoog. De vorming van godsdienstleerkrachten is van groot belang voor de positie van de Kerk. Soms is het de enige kans voor jongeren om het mysterie van Christus en het kerygma te ontmoeten! Daarbij is ook de persoon van de leerkracht zelf belangrijk.

“Catechese en digitale cultuur” door Prof. Figueiredo Rodrigues (Katholieke Universiteit van Braga, Portugal)

Het gaat er niet over dat we de digitale cultuur moeten gebruiken om te evangeliseren, maar we moeten een evangeliserende aanwezigheid brengen en worden op het internet. Bij het overbrengen van het geloof kan het digitale helpen maar omdat dialoog en begeleiding essentieel zijn is het fides qua minder mogelijk. De rol van het internet in de vorming van de christelijke gemeenschap is een uitdaging. We moeten zorgen dat we de kansen van het internet om relaties te creëren gebruiken, en het niet alleen gebruiken om te ontvangen. Soms gebruiken catechisten het internet immers alleen maar om praktische e-mails te versturen of om materiaal door te sturen naar verbruikers. We moeten kansen zien voor mentoraat, voor het laten verkennen, onderzoeken, selecteren en weigeren. Het internet is een netwerk, waarop we evangeliserend aanwezig kunnen zijn. We moeten het niet alleen passief gebruiken, maar er ook een evangeliserende aanwezigheid op brengen. We moeten onze catechisten hiertoe vormen en bij hen digitale geletterdheid promoten.

Weergave van debat

De 'via pulchritudinis' (weg van de schoonheid) is een voorwaarde om de boodschap te ontvangen. Tempels moeten we niet vernietigen want we hebben ze gemeenschappelijk met heidenen. De weg van de schoonheid is fundamenteel in de eerste verkondiging. Het gaat over preambula fidei. Muziek is bijvoorbeeld een instrument en drager voor de vaardigheid om te luisteren naar de boodschap van het Evangelie. Ook film, en bijvoorbeeld mythische verhalen, kunnen hiertoe ingezet worden, om er over in gesprek te gaan. Ook pelgrimages kunnen mensen aanspreken op openheid op geloof. Catechisten zouden spiritueel en geestelijk ondersteund en begeleid moeten worden om in dit alles mee thuis te komen.